

Kritiken missar målet

DEBATT

Publicerad: 29 augusti 2010, 15.47. Senast ändrad: 31 augusti 2010, 10.59

Helena Granströms kritik av de kommande ljudinstallationerna på Mariatorget är inte giltig, skriver Björn Hellström, ansvarig vid Konstfack.

I SvD:s kulturdel den 25 augusti kritiserar Helena Granström de ljudinstallationer som ska testas på Mariatorget inom kort. Ljudinstallationerna är en del av ett treårigt forskningsprojekt finansierat av Vetenskapsrådet, med mig som forskningsledare vid Konstfack, i samverkan med Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet och Interaktiva institutet. Projektets kärnfråga handlar om hur man kan integrera urbana ljud som en del i stadsplaneringen. Granström snuddar vid denna fråga, men visar i efterföljande kritik att hon inte är påläst. Faktum är att jag diskuterar detta i en understreckare i SvD den 9 januari i år, "Akustiska stadsplanerare efterlyses".

Men problemet med Granströms kritik är att den är inriktad på frågor som inte är giltiga för projektet. Granström skriver om "den bristande gränsen mellan reellt och virtuellt. Den människa vars välbefinnande tänks öka tack vare Hellströms verk framträder i beskrivningar av projektet som en närmast mekanisk kropp på vilken naturljud, oavsett sammanhang och grad av artificialitet, kan ha positiv inverkan".

Men projektet handlar inte om att via virtuella ljud skapa en "positiv" miljö. Forskningsprojektet, som sorterar under konstnärlig forskning, diskuterar i huvudsak frågor om Mariatorgets befintliga ljud i relation till platsspecifika frågor. Syftet är att de som vistas på torget ska reflektera över ljudens inverkan på samspelet mellan människa, funktion och plats.

Ljuden via högtalare har således inte något egenvärde, utan syftar till att generera kvalitativa frågor om platsens ljud i relation till miljö, hållbarhet, estetik och arkitektur; exempelvis – Hur låter det på Mariatorget? Vilka ljud betyder något för mig? Vilka ljud ger kvalitet? Är trafikljud alltid buller?

Forskning är en osäker process. Om jag och mina kollegor hade svaret på frågorna så hade projektet aldrig beviljats forskningsmedel. Det finns idag ett akut behov av att skapa parker och torg som ska fungera som rekreativa miljöer för stadens invånare, här spelar ljuden en stor roll. Det är i detta perspektiv som forskningsprojektet ska kritiseras. Stadens ljudmiljö är genom sin föränderlighet och gränsöverskridande natur svår att illustrera med ord, en problematik som delas med musikens värld. Jag välkomnar Granström att ta del av ljuden på Mariatorget (som ännu inte är installerade), samt den utställning och konferens som ska genomföras på Arkitekturmuseet under hösten, som ska handla om stadens ljudmiljö i relation till social hållbarhet och estetik.

Björn Hellström är docent i arkitektur, professor och forskare i urban ljuddesign vid Konstfack.

Helena Granström svarar: I Hellströms replik artikuleras ett klart mer nyanserat förhållningssätt till stadens akustiska miljö än det som framträder i flertalet andra presentationer av det aktuella verket. Samma sak gäller nämnda understreckare, där Hellström problematiserar glappet mellan den visuella miljön och de ljud som fyller den, och betonar behovet av en arkitektur

som synlig- och därmed också begripliggör stadens ljud.

Jag instämmer vidare i att min kritik inte främst har bäring på projektets konstnärliga ambition, men vidhåller att den är fullt giltig med avseende på dess effekter.

Frågan om vilken bild av naturen som formas av dess representationer i stadsrummet är inte central för Hellströms verk – men jag anser att den bör ställas. Naturbegreppet riskerar annars att bli liktydigt med dekorativa eller funktionella ingenjörslösningar motiverade av sitt rekreationella värde.

På en sådan utveckling är grönområdena kringströma av motorleder ett symptom, men även fågelläten berövade sin levande kontext.

Helena Granström är frilansskribent.

Google-annonser

[Kvalitets- & miljökonsult](#)

Din samarbetspartner inom miljö och kvalitet ISO 9001, ISO 14001 m.m.

www.ecowise.se

[Falkenbergs Konstskola](#)

KPN – konstutbildning via internet 1 - 2 år, korta kurser, studiemedel

www.falkenbergskonstskola.se

[Kurs i affärsutveckling](#)

För företag med miljöfokus. Gratis genom statligt stöd.

www.goodpoint.se